

“...H^ıi ngo^ıi này đúng là m^ıt con bò s^ıa d^ıv^ıt mà cũng d^ıy^ıu lòng, ch^ıy n^ıcc m^ıt, không nh^ıng vì th^ıng n^ıi c^ı kh^ı c^ıa đ^ıng bào mà còn nh^ıng chuy^ın linh thiêng khó nói nh^ı “hùn ph^ıc” hay “ki^ım ph^ıc...”

“Thông báo kh^{ın}n c^ıp!” Tôi đã đ^ıc đ^ıi đ^ıc l^ıi cái thông báo này nhi^ıu l^ın! Tho^ıt đ^ıu c^ı t^ıng đây chuy^ın đ^ıng n^ıt San Andreas s^ıp làm n^ıa ti^ıu bang California trôi ra bi^ın hay Th^ıy Quân L^ıc Chi^ın Trung C^ıng v^ıa dàn quân nh^ıy xu^ıng Hà N^ıi, t^ı l^ım thì cũng m^ıt b^ınh d^ıch ch^ıt ng^ıı i s^ıp x^ıy ra cho n^ıcc M^ı. Nh^ıng kh^ıng, đây là m^ıt thông báo r^ıng m^ıt b^ıc t^ıng Ph^ıt x^ıy d^ı dang t^ıi m^ıt ng^ıoi chùa i Vi^ıt Nam d^ıa lâu thi^ıu ti^ın, c^ın bá tính cúng d^ıng cho đ^ıs^ı đ^ı hoàn thành. B^ın “thông báo” đ^ıng trên m^ıt t^ı nh^ıt báo ti^ıng Vi^ıt i M^ı v^ıi kích t^ıc 1/4 trang kh^ıng ph^ıi là r^ı ti^ın, và ng^ıı i đ^ıng báo h^ın còn đ^ıngân kho^ın đ^ı tr^ı cho l^ıi kêu g^ıi th^ıng thi^ıt này.

Không ph^ıi b^ıay gi^ı mà d^ıa t^ı lâu báo chí h^ıi ngo^ıi này v^ın th^ıng xuyên đ^ıng nh^ıng thông báo lo^ıi này khi thì xin ti^ın x^ıng ch^ıu, khi thì s^ıa sang nh^ıa th^ıb^ı s^ıt l^ı, n^ıt vách, ngân kho^ın d^ı trù có khi l^ıen h^ıng trăm t^ı đ^ıng ti^ın Vi^ıt, nh^ı thì th^ıng^ı, th^ıxin, n^ıng thì ra “thông báo kh^{ın}n c^ıp” nh^ı b^ın tin i trên. Cũng có khi trong n^ıcc c^ın ti^ın kh^ıi công đ^ıx^ıy m^ıt ng^ıoi chùa m^ıi, nh^ıng ph^ın l^ın là các lo^ıi tu s^ıa đ^ıi quy mô, hay đ^ıng làm n^ıa ch^ıng mà thi^ıu ti^ın v^ıi lý do v^ıt giá leo thang, m^ıa b^ıao, l^ıt l^ıi. H^ıi ngo^ıi này đúng là m^ıt con bò s^ıa d^ıv^ıt mà cũng d^ıy^ıu lòng, ch^ıy n^ıcc m^ıt, không nh^ıng vì th^ıng n^ıi c^ı kh^ı c^ıa đ^ıng bào mà còn nh^ıng chuy^ın linh thiêng khó nói nh^ı “hùn ph^ıc” hay “ki^ım ph^ıc.” i nh^ıng vùng đ^ıt có l^ıi kêu g^ıi này, các gi^ıi ch^ıc l^ınh đ^ıo tôn giáo c^ıng công nh^ın r^ıng “đ^ıi s^ıng dân chúng c^ın nghè^ıo kh^ı, 95% dân s^ıng ch^ıy^ıu ph^ı thu^ıc vào n^ıng nghi^ıp tr^ıng lúa, nh^ıng ru^ıng kh^ıng đ^ı làm, thi^ıu ngu^ın n^ıcc t^ıtiêu, h^ıng n^ıam ph^ıi g^ınh ch^ıu nh^ıng đ^ıt h^ın hán b^ıao t^ı, l^ıu l^ıt n^ıen th^ıng b^ı m^ıt m^ıu th^ıt thu, đ^ıoi k^ıem v^ıt v^ı.”

Nhìn c^ınh chùa chi^ın nguy nga tráng l^ı, kh^ıch th^ıp ph^ıng t^ıp n^ıp lui t^ıi c^ıng bái, hành h^ıng, ai dám nói đó là m^ıt đ^ıt n^ıcc thi^ıu t^ı do tôn giáo. Nhà n^ıcc c^ıng s^ın s^ın sàng đ^ı cho các phái đoàn tôn giáo ra đ^ıi, mi^ın là đ^ıem đ^ıcc đ^ıng đ^ıla v^ı đ^ıx^ıy d^ıng đ^ıt n^ıcc to đ^ıp b^ıng m^ıi l^ın h^ın tr^ıng. Không ph^ıi ch^ı i trong n^ıcc mà ngay t^ıi M^ı. chúng ta đ^ıu t^ı vào chùa chi^ın, t^ı vi^ın quá nhi^ıu, ph^ın đ^ıng kh^ıng có tăng đoàn, ch^ı m^ıt hai v^ı, c^ıng s^ı h^ıu nh^ıng c^ı s^ı l^ıen hàng tri^ıu đ^ıla.

C^ıng có khi, không “li^ıu c^ım g^ıp... chao,” vi^ıc x^ıy d^ıng n^ıa ch^ıng ph^ıi ng^ıng tr^ı, khi^ın g^ınh n^ıng đ^ıe l^ıen vai ng^ııi tín h^ıu. Năm 2000, tôi may m^ın có d^ıp đ^ın Paris, m^ıc k^ıch c^ınh m^ıt ng^ıoi chùa Vi^ıt “đ^ı trù là m^ıt ng^ıoi chùa l^ın nh^ıt Châu Âu,” đ^ıng trong nh^ıng tháng kh^ıi công x^ıy c^ıt, đ^ın nay d^ıa 11 năm, d^ıa ti^ıu h^ıt 12 tri^ıu euros mà v^ın ch^ıa xong. Theo d^ı trù ph^ıi t^ın th^ıêm 3 tri^ıu euros, hi^ın đ^ıng n^ıngân hàng 1 tri^ıu, n^ı h^ıi thi^ıu 1 tri^ıu và vài ba năm n^ıa ng^ıoi chùa m^ıi ho^ıan th^ıành đ^ıcc. M^ıt toán th^ı Tàu, g^ım 9 ng^ııi t^ı Trung C^ıng đ^ıng Paris, trong th^ıi gian m^ıt, hay hai năm đ^ı l^ıp mái ngói cho chùa. N^ıi ch^ı cái tháp chuông thô^ıi cũng g^ın 1 tri^ıu euros r^ıi.

L^h Ph^ht Đ^hn n^mm nay, kh^ong ngⁱ d^hng xa cách tr^h, t^hn k^mm, chùa c^{ng}mⁱ d^hng nh^hu ca sⁱ hàng d^hu c^a m^ht trung t^mm b^{ng}nh^c t^h Little Saigon bay sang. Bà ch^h h^h c^a t^hnh c^a t^hi Paris t^h 30 n^mm nay, t^h l^uc c^on dⁱ l^{am}, nh^hn ^{an} nh^hn m^hc, c^a d^hi kh^ong bi^t du l^hch l^h gⁱ, d^h trich s^h l^hng c^a m^hmⁱ m^ht t^h l^h d^hng g^{op}, nay d^h h^u tr^h, v^un c^on ti^p t^hc, v^ung^o ch^ha xong. Th^ht l^h c^ong d^hc v^o l^hng v^u thi^hn t^mm b^hn b^h! (Tinh th^hn Tam b^ho Nô)

Th^h ra ng^hi Vi^t hi^hn dù đ^hng sinh s^hng l^h đ^hu tr^hn th^h gi^hi c^{ng} là s^hc d^hnh gi^hu có nh^ht vⁱ ngo^{ai} chuy^hn lo ^{an} lo m^hc c^on d^h d^hng ti^p n^m d^hlo cho nh^hng chuy^hn "mua ph^hng." Trong kh^hi ph^hng tr^hnh n^mm c^a V^hn Ph^hng Th^hng K^he Hoa K^h tháng r^hi cho hay, c^a 6 ng^hi M^h th^h c^om^ht ng^hi s^hng l^h m^hc ngh^ho kh^o. l^hnh h^hng c^a n^mn th^ht nghi^p kéo d^hai kh^hu h^hng tri^hu ng^hi M^h ph^hi v^ut l^hn v^ui d^hi s^hng. S^h ng^hi l^h m^hc ngh^ho kh^o l^h 46.2 tri^hu trong n^mm 2010, t^hng 15.1%, t^h 14.3% c^a n^mm tr^hng, k^h l^hc nh^ht t^h 19 n^mm nay. Ph^hng tr^hnh c^on cho hay, s^hng^hi M^h kh^ong c^ob^h o hi^hm l^hen d^hn 49.9 tri^hu, l^hn nh^ht trong hai th^hp ni^hen qua. New York d^htinh sa th^hi 700 th^hy c^o g^{iao}. C^hu chuy^hn n^mn c^a M^h r^hi d^hây s^h h^ht ti^p n^m d^hx^{ng} cho c^a nh^hng chi^p xe d^ha th^h, v^u h^hnh n^mn c^a d^ha th^h s^h kh^ong c^on n^ma l^{am} cho ch^hng ta m^hi l^hng. V^uy th^hi x^{ay} m^ht t^hng Ph^ht d^hng d^h v^u thi^hu ti^p n^m c^o là d^hu "kh^hn c^p" hay kh^ong?

Chuy^hn n^mày l^{am} cho ch^hng t^hnh l^hi m^ht c^{au} chuy^hn Thi^hn (trong 101 Giai Tho^hi Thi^hn – Thomas Cleary – Thanh Chân b^hien d^hch) nh^h sau:

"Hei-zayemon l^h m^ht d^hi ph^hng gia su^ht d^hi h^hnh tr^h B^h Tát H^hnh. Ông nh^hi^t t^hnh s^h d^hng gia s^hn c^a m^hmⁱ vào m^hc d^hch an sinh v^u thi^hn. Nh^hs^h s^h gi^hp d^h và c^u mang c^a v^u ph^hng gia n^mm, r^ht nh^hi^t u tr^h em ngh^ho kh^o d^h thoát kh^hi c^a nh^hb^hn c^ung. Hei-zayemon c^{ng} là ng^hi tài tr^h cho v^o s^h công tr^hnh x^{ay} d^hng c^a u d^hng, gi^hp d^hnh ch^hng trong khu v^uc có d^hu u ki^hn d^hi d^hng và thu^hn ti^p n^m h^hn.

Tr^hng khi qua đ^hi, Hei-zayemon l^hp di chúc yêu c^u u ti^p t^hc s^h d^hng gia s^hn c^a m^hmⁱ vào m^hc d^hch nh^hnh d^ho. Ý nguy^hn l^hy d^h d^hng con ch^hu d^hi sau tr^hng và nghiêm ch^hnh th^hc hi^hn.

T^hng truy^hn vào th^hi Hei-zayemon c^on s^hng, có m^ht nh^ha s^h t^hm d^hn nh^ha c^a v^u ph^hng có cái t^hâm B^h Tát l^hy d^h quy^hn g^{op} ti^p n^m c^{ng}d^hng gi^hp nh^ha ch^hng x^{ay} d^hng m^ht c^{ai} c^ang. Nghe xong l^hi d^hng^h, Hei-zayemon d^h b^ht c^{ai} tr^hng m^ht nh^ha s^h: 'Tôi mu^hn gi^hp d^h m^hi ng^hng i vì tôi kh^ong th^hnh^hn t^mm b^h m^hc h^h trong c^anh d^hi kh^hn kh^h. Nh^hng m^ht ng^hi ch^hng kh^ong có cái c^{ng}ng thì có gⁱ là kh^hn kh^h đ^hu n^mo!"

T^hoi c^{ng} b^ht ch^hng d^hi ph^hng Hei-zayemon mà th^ha r^hng: "M^ht b^hc t^hng hay m^ht ng^hi ch^hng x^{ay} d^hng ch^ha xong thì có gⁱ là kh^hn c^p đ^hu n^mo!"